

BREEDHOEK

M-decreet: inclusief of exclusief?

Docufilm

Op 1 september 2015 trad het M-decreet in werking. Redelijke aanpassingen zijn hierin de sleutel waarmee het decreet het recht op inclusief onderwijs wil waar maken. Maar wat hebben leerlingen, ouders en leerkrachten hierover te zeggen? Welke uitdagingen en knelpunten zien ze?

De docufilm BREEDHOEK toont de verwachtingen en bekommernissen, openingen en struikelblokken en geeft zo ruimte aan meerstemmigheid. Verwacht geen pasklare antwoorden maar wel voer voor het inclusiedebat.

Ik blijf erin geloven, er bestaat geen plafond. Want dat is ook iets dat wij horen. 'Hij zal wel ne keer zijne plafond bereiken'. Zolang dat wij leven, heb je geen plafond. Je hebt altijd de kans om te groeien. (Een mama)

Ik heb in totaal dus al tien juffen. Juf Evy, en dan juf Valerie, dan juf drie Julie en juf vier, Eline. En dan nog twee en dan nog mijn juf Fe en juf Nathalie. Ik heb in totaal zes juffen plus nog vier die mij zeker al helpen.(leerling)

De docufilm is gemaakt door Nancy Vansielegheem en Maïté Baillieul van LUCA School of Arts. Hij duurt 23 minuten, is Nederlands gesproken en Nederlands en Frans ondertiteld. BREEDHOEK kwam er op vraag van het Kinderrechtencommissariaat en NVSG vzw. De dvd kan gratis [online besteld](#) worden.

Recht op inclusief onderwijs

Het is een lange weg naar inclusief onderwijs in Vlaanderen. Was het tot voor kort voor een leerling met een beperking nog een gunst om zich in te schrijven in het gewone onderwijs, dan is dat nu een recht. Het M-decreet betekent voor heel veel kinderen en jongeren dan ook een enorme stap vooruit.

Het doel is duidelijk: alle kinderen laten participeren aan de samenleving. Inclusief onderwijs is het middel om dat doel te bereiken, maar ook de plek waar mensen met een beperking ook als kind al volop kunnen participeren aan het leven en het leren, samen met leeftijdsgenoten.

Inclusief onderwijs gaat over het heden en over de toekomst, over onderwijs maar evenzeer over hoe we naar kinderen en jongeren met een beperking kijken. Zij zijn veel méér dan enkel hun beperking. Het is van belang onze aandacht vooral te richten op de barrières die zij ervaren in de omgeving in plaats van uitsluitend op de tekorten van het kind. Dat vraagt extra inspanningen om die barrières aan te pakken. Dat kan enkel met een aanpak waarin leerkrachten, ouders, kinderen en specialisten telkens weer samen op zoek gaan naar wat helpt en ondersteunt.

Voor verreweg de meeste kinderen met een beperking zal de leerplek die het belang van het kind (op langere termijn) het beste dient, volgens ons zonder twijfel een school zijn die inclusief onderwijs biedt in de ruimste betekenis van dat woord. Tegelijk willen we ons hoeden voor een 'dwang tot inclusie'. Het kan ook in het belang van het kind zijn – hetzij voor een korte 'herstelperiode', hetzij voor langere tijd of in de aanloop naar inclusief onderwijs – in een (min of meer) aparte setting onderwijs te krijgen.

De voorwaarde daartoe is dat die gespecialiseerde setting in overeenstemming is met het VN-Verdrag voor Personen met een Handicap. Dat betekent concreet dat de school zich in de nabijheid van de woonplaats van het kind bevindt.

Zoals het nu in Vlaanderen is uitgebouwd, beantwoordt het buitengewoon onderwijs lang niet overal aan die voorwaarde. De aparte, voor veel kinderen vaak ver afgelegen gespecialiseerde settings die het buitengewoon onderwijs nu biedt, zouden veel meer gespreid moeten zijn, en bij voorkeur ingebed in locaties waar ook gewoon, lees: inclusief, onderwijs geboden wordt. Dit met maximaal gebruik van de mogelijkheden die zulke fysieke nabijheid biedt om met de andere kinderen uit de eigen woon- en leefomgeving om te gaan. En met de mogelijkheid om dicht bij huis naar school te gaan.

Sedert het M-decreet zit het gewoon onderwijs in een versnelde overgang naar meer inclusief onderwijs. Die transitie moet uiteraard goed ondersteund worden, met een goed doordachte, efficiënt georganiseerde inzet van mensen en van voldoende middelen. Tegelijk moet het beleid van het buitengewoon onderwijs een veel minder aparte leerplek maken, een leerplek die letterlijk dicht bij en zelfs in de inclusieve scholen komt. Het langetermijnperspectief moet blijven dat die gespecialiseerde settings zoveel mogelijk opgaan in een inclusieve leeromgeving.

Het Kinderrechtencommissariaat gaf uitgebreid [advies](#) over de nota over het [ondersteuningsmodel](#) die de minister van Onderwijs in het kader van de implementatie van het M-decreet in januari 2017 aan de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) bezorgde.

Het Kinderrechtencommissariaat krijgt over de implementatie van het M-decreet via haar Klachtenlijn tal van signalen. In een [knelpuntennota](#) maakte het Kinderrechtencommissariaat in mei 2016 een eerste tussentijdse evaluatie.